

10. Yılında Bağımsız Kosova

Kosova'nın 17 Şubat 2008 tarihinde bağımsızlığını ilan etmesinin üzerinden 10 yıl geçti. Bu süre zarfında bağımsızlığı 115'ten fazla ülke tarafından tanınan Kosova, aynı zamanda Dünya Bankası, IMF gibi uluslararası kuruluşlara da üye olmayı başardı. Ancak Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin iki daimi üyesi olan Rusya ve Çin'in Kosova'nın bağımsızlığını tanımaması sebebiyle ülke BM'ye üyelik sağlayamadı. Bu iki ülkenin yakın zamanda da Kosova'yı tanınması beklenmiyor.

Bağımsızlığın ilan edildiği 2008 yılında halk Kosova'nın geleceği ile ilgili çok heyecanlı ve ümitliydi. Ancak geçen 10 yılda yaşanan sıkıntılara paralel bir şekilde halkın heyecanı azaldı. Ülkede yaşanan sorunların başında %30'un üzerinde seyreden işsizlik geliyor. Bu oran 15-24 arasındaki gençler arasında daha da artarak %50'nin üzerine çıkıyor. Ortalama gelirin Avrupa ülkelerine kıyasla oldukça düşük seviyede olması, iş bulamayan insanların geçimi için yeterli olmuyor. İş bulamayan yahut bulduğu işle hayatını idame ettiremeyen on binlerce genç, her yıl Kosova'yı terk ederek Avrupa ülkelerine göç ediyor. Avrupa ülkelerine giden bu kişilerin ailelerine gönderdikleri paralar, bugün Kosova'da halkın büyük bir kısmının geçim kaynağını oluşturuyor.

Ekonominin bu derece kötü olmasının arkasında ülkede kronikleşen yolsuzluk, istikrarsız siyasi ortam, istihdam sağlayacak alanlardaki yatırım eksikliği, ülkenin bağımsızlığının Bosna ve Sırbistan tarafından tanınmaması sonucu bölge ekonomisine entegrasyonun sağlanamaması, yabancı yatırımcıların ülkeye çekilememesi gibi sebepler bulunuyor. Ayrıca Kosova'da savaştan sonraki yıllarda yollar başta olmak üzere altyapı çalışmalarına önem verildiği kadar reel ekonominin büyümesine yönelik politikalara önem verilmemesi de ekonominin bu durumda olmasının sebepleri arasında gösteriliyor.

Kosova'nın üstesinden gelmesi gereken sıkıntılar sadece ekonomi alanıyla da sınırlı değil. Ülke halen daha kendi ordusunu kurabilmiş değil. Ayrıca sağlık sektörü de halkın ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Kosova'da tedavi olamayan pek çok hasta yurt dışına gidiyor. Bu ve benzeri sıkıntılar halkın, ülkenin komşuları ile yaşadığı bazı sorunlar konusunda tutum değiştirmesine neden olmuş durumda.

Bu noktada en dikkat çeken örnek ise, Karadağ ile yapılması gereken sınır belirleme anlaşmasıyla ilgili yaşanan tutum değişikliğinde görülüyor. Vatandaşların Avrupa'ya vizesiz seyahat edebilmesi adına Kosova hükümetinin yerine getirmesi gereken şartlardan biri olan Karadağ ile sınır belirleme anlaşmasının yapılması, toprak kaybına neden olsa bile, halkın önemli bir kısmı tarafından destekleniyor. Vizesiz seyahat hakkının elde edilmesi adına bir diğer şart olan Sırp Belediyeler Birliği'nin (SBB) kurulmasına (ki bu birliğin kurulması uzun dönemde Karadağ ile yapılan sınır anlaşmasından dolayı meydana gelecek toprak kaybindan daha fazla toprak kaybına neden olabilir) da eskisi kadar tepki gösterilmiyor.

Batılı ülkeler, Karadağ ile sınır anlaşması ve Sırp Belediyeler Birliği'nin kurulması yanı sıra, eski Kosova Kurtuluş Ordusu (UÇK) komutanlarının savaş suçları işledikleri iddiasıyla yargılanacakları özel yetkili mahkemenin kurulması için de Kosova'ya baskı uyguluyor.

Ancak Batılı ülkelerin bu konudaki ısrarı, insanların uluslararası topluma eskisi kadar güvenmemesine de yol açıyor. Çünkü bu tarz politikalar uluslararası toplumun Kosova'nın sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak gibi bir amacının olmadığını ortaya koyuyor.

Diğer taraftan Kosova'nın bağımsızlık sürecinde kuşkusuz en büyük destekçisi olan ABD, uyguladığı politikalarla her ne kadar Kosova'nın Sırbistan'dan bağımsızlığını sağlamış olsa da ülkeyi kendisine bağımlı bir hale getirmiş bulunuyor. Ancak unutulmamalı ki, Kosova için her ne kadar Amerika'nın desteği önemli olsa da Kosova da Amerika için stratejik önem taşıyor. Çünkü hâlihazırda ABD'nin Avrupa'daki en büyük askerî üssü Kosova'da ve bu üs bölgesinde Rusya ile olan çekişmede önemli bir konuma sahip.

Türkiye ise, Kosova'da savaşın ilk yıllarında Yugoslavya'nın toprak bütünlüğünü ve Kosova'ya tekrardan özerkliğinin geri verilmesini savunmuş olmasına rağmen takip eden süreçte bunun mümkün olmadığını görmüş ve koşulsuz şartsız Kosova'nın bağımsızlığını desteklemiştir. Söz konusu destek sadece bağımsızlığı tanımakla kalmamış, aynı zamanda ülkenin tek hava limanı olan Adem Jashari Uluslararası Hava Limanı'nı inşa etmek gibi pek çok önemli yatırımların gerçekleştirilmesi ile de taçlanmıştır.